

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 126/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť A. Z., Š., zastúpeného advokátom JUDr. A. B., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 348/2000, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 414/2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 227/2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2011 doručená sťažnosť A. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 348/2000, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 414/2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 227/2010.

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených listín vyplýva, že „... 6. 11. 2000 sťažovateľ podal na Okresný súd Bratislava 2 žalobu voči žalovanému G. s. r. o. (neskôr G., s. r. o.) o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, konanie je vedené pod sp. zn. 19 C 348/2000.

Od počiatku bolo toto konanie sprevádzané porušovaním základných práv sťažovateľa vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo bolo už dva krát konštatované Ústavným súdom SR v konaniach sp. zn. I. ÚS 146/05 a II. ÚS 25/09...

Po druhom rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/09, t. j. v období po 3. marci 2009 je konanie označených porušovateľov opäť poznačené prietahmi. Po 3. marci 2009 Okresný súd... vytýčil termín pojednávania na deň 2. 4. 2009, ktoré bolo zrušené z dôvodu liečebného pobytu právnej zástupkyne sťažovateľa. Okresný súd vytýčil ďalšie pojednávanie na deň 2. 6. 2009, ktoré bolo odročené bez prejednania veci, z dôvodu absencie právneho zástupcu žalovaného. Dňa 4. 9. 2009 bol cestou dožiadaného súdu vykonaný výsluch svedkov. Pojednávanie dňa 10. 9. 2009 okresný súd opätovne odročil z dôvodu absencie právneho zástupcu žalovaného, ktorý tesne pred pojednávaním založil do spisu oznámenie o kolízii pojednávani na Okresných súdoch Košice 1 a Košice 2. Ďalšie pojednávanie sa konalo dňa 8. 10. 2009, kde okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorý napadli odvolaním sťažovateľ i žalovaný, na základe čoho bol spis v decembri 2009 predložený Krajskému súdu.... Krajský súd (konajúci pod sp. zn. 8 Co 414/2009) nariadil vo veci pojednávanie na deň 25. 5. 2010, na ktorom vyhlásil rozsudok, ktorým v časti rozsudok okresného súdu zmenil a v časti o trovách konania zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený až dňa 6. 7. 2010, t. j. po uplynutí

zákonnej 30 dňovej lehoty. Dňa 4. 8. 2010 podal žalovaný voči zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu dovolanie a navrhol dovolaciemu súdu jeho zrušenie. Dňa 31. 8. 2010 zaslal okresný súd sťažovateľovi na vyjadrenie dovolanie žalovaného a následne predložil spis Najvyššiemu súdu... na rozhodnutie o dovolaní. O trovách konania okresný súd nerozhodol. Od predloženia veci najvyššiemu súdu (spis je vedený pod sp. zn. 4 Cdo 227/2010) tento súd podľa našich vedomostí vo veci doposiaľ nevykonal žiadny procesný úkon.“.

3. Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava 2 v konaní sp. zn. 19 C 348/2000, Krajský súd v Bratislave v konaní sp. zn. 8 Co 414/2009 a Najvyšší súd SR v konaní sp. zn. 4 Cdo 227/2010 porušili základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Najvyššiemu súdu SR sa prikazuje konať vo veci sp. zn. 4 Cdo 227/2010 bez zbytočných prieťahov.

3. Okresný súd Bratislava 2 je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu 10 000 €, Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu 5 000 € a Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu 5 000 €, všetko ako primerané finančné zadosťučinenie, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava 2, Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR sú spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť sťažovateľovi vyčíslené trovy konania pred Ústavným súdom, do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu, k rukám sťažovateľovho právneho zástupcu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože „... *Okresný súd bezdôvodne odročoval pojednávania, nesankcionoval opakovanú nedôvodnú neprítomnosť právneho zástupcu žalovaného, krajský súd od predloženia veci v decembri 2009 do mája 2010 nevykonal vo veci žiaden procesný úkon, a to bez závažného dôvodu. Najvyšší súd odo dňa predloženia veci do dnešného dňa nevykonal žiaden procesný úkon.*“.

7. Keďže o sťažnostiach sťažovateľa na prieťahy postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 19 C 348/2000 do roku 2009 bolo ústavným súdom už rozhodnuté nálezom sp. zn. I. ÚS 146/05 z 11. januára 2006 a nálezom sp. zn. II. ÚS 25/09 z 3. marca 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. mája 2009 a v rámci týchto konaní boli ústavným súdom zistené prieťahy v konaní okresného súdu, ústavný súd sa obmedzil na skúmanie prieťahov v namietanom súdnom konaní po tomto termíne.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

II.A

K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 348/2000

9. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 348/2000 potom, ako ústavný súd ostatným nálezom (v poradí druhom) z 3. marca 2009 rozhodol o jeho prietáhoch v konaní, rozhodol vo veci 8. októbra 2009, proti ktorému bolo podané odvolanie a spis bol predložený v decembri 2009 krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Proti rozhodnutiu krajského súdu bolo podané dovolanie (sťažovateľovi okresný súd 31. augusta 2010 zaslal dovolanie na vyjadrenie). Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol, že má vedomosť o tom, že okresný súd „... následne predložil spis Najvyššiemu súdu...“ Ústavný súd zistil, že okresný súd 4. októbra 2010 predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní. Predmetná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až 28. februára 2011.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05).

11. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže preto vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06).

12. Sťažovateľ namietal priet'ahy v konaní okresného súdu, ktorý v okamihu podania sťažnosti ústavnému súdu už o veci samej nekonal. Z toho vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne priet'ahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľom označené práva. Na základe uvedeného ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (podobne IV. ÚS 219/03, II. ÚS 197/04) sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto o ďalších uplatnených nárokoch sťažovateľa už nerozhodoval.

II.B

K namietanému postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 414/2009 a najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 227/2010

13. Sťažovateľ namietal tiež priet'ahy v konaní pred krajským (odvolacím) súdom a najvyšším (dovolacím) súdom. Z obsahu podanej sťažnosti a ani na základe dopytov ústavného súdu nebolo zistené/preukázané, že sťažovateľ vo vzťahu ku krajskému a najvyššiemu súdu podal sťažnosť na priet'ahy adresovanú predsedom týchto súdov.

14. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

15. Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci vo vzťahu k namietaným priet'ahom krajského súdu a najvyššieho súdu skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru)

v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

16. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že

vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

17. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

18. Postup sťažovateľa v okolnostiach prípadu je potrebné vykladať tak, že vo vzťahu k namietaným priet'ahom krajského súdu a najvyššieho súdu nepreukázal splnenie požiadavky namietania priet'ahov v konaní pred orgánom verejnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

19. Keďže ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ podal predsedovi krajského súdu a najvyššieho súdu sťažnosť na priet'ahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

21. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom vec prerokúvajúcich súdov v nej dochádza k zbytočným prieťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2011